

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Care de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitetului de redacție.
Atelierile tipografice „Astra” Nr. 102.
Pagini 4-6-8 let. 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARITIU ȘI SFINTIT DE LUPTLE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tt. 1513
Abonamentul anual lei 300. Autorități și Societăți lei 60
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 48 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

Miercuri 30 Iunie 1943

Anul 106

SFATURI pentru tinereț

de I. Gârbacea
Prof. la Academia Comercială

Alături de cărțile care tipă din galantariul librarilor cu titluri ce se iau la întrecere cu filmele de cinematograful, din când în când vezi și câte o carte bună. Numai modestia o caracterizează. O asemenea carte este „Sfatul pentru studenți” a profesorului Clujan G. Vălsan, scoasă sub îngrijirea omului de suflet care este Emanoil Bucuța.

Dacă vreau să insist asupra ei este pentru că nu te poți reține să o citești numai odată, ești obligat să o citești de două ori și unele pasagii ești nevoit a le reține. Iată ce scrie d-l Bucuța în prefață:

„Ceea ce rămâne dela un profesor sunt cursurile lui și înrăurirea vie asupra studenților și ascultătorilor. George Vălsan trebuie să fi visat la farmecul lui Maiorescu, la sala a IV-a dela Universitatea din București plină până la scară nu numai de cetățeni academici, la adunările aproape de inițiată din strada Mercur la care luase parte.”

„E o grijă de bună îndrumare și o iubire de părinte pe fiecare pagină și în fiecare rând. Cultul gândului împede și al expresiei definitive e maiorescian. Lauda caracterului va deștepta totdeauna în sulele răsunete înviorătoare. Toate aceste lecții alcătuiesc la un loc un fel de catehism al oricărui om de carte la întâii lui pași în lume. Profesorul de carte se face un profesor de viață.”

Și acum câteva idei din acest catehism.

„Generația modernă nu vrea bătaie de cap. Da, să-și bată capul alții ca să inventeze automobil, aeroplan, radiofonie. Dar nouă să ne dea mașina cât mai puțin complicată care, dacă apăsăm cu degetul pe un resort, aleargă, sboară, cântă pentru noi. Câtă vreme pierdea, acum douăzeci de ani Domnișoara ca să învețe pianul! Acum cântă pe Beethoven, pe Wagner, pe Richard Strauss și i se cere un singur talent: să știe să schimbe acul la gramofon sau să deplaseze maneta dela Radio. Mare progres!”

Sau: „Avem o tinerețe foarte grabită, în cât nu se mai poate opri la mărunțșuri de gramatică sau de logică, de compoziție și nici chiar de caligrafie, care a rămas un secret cunoscut numai de copiii de clasele primare.

Nu își dă seama studentul că scrisul e o icoană a sufletului și afară de cazuri patologice, desmățul scrisului înseamnă desmățul sufletului și că o lucrare murdară spune multe asupra persoanei care a scris, chiar dacă ar fi îmbrăcată în purpură și aur.”

„Deocamdată doresc să știți, că, în privința stării în care se află învățătura noastră de acum, convingerea mea este că vinovatul principal nu e studentul. Suntem vinovați noi toți, adică mediul social în care se ridică tinerețea de azi. Nu suntem o țară de disciplină intelectuală, de tradiție culturală, nu suntem scâlțați în mediul

Continuare în pagina 3-a

FOAIA PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

de
ION COLAN

A orânduit Dumnezeu lucrurile astfel, încât anumite date, după trecerea anilor, să fie mereu început lucrurilor.

Dela primul număr al „Gazetei de Transilvania”, apărut la 12 Martie 1838, au trecut 102 ani, ca tot într'un Martie, 1941, gazeta să prindă puteri de viață nouă, încercând să se smulgă din vremurile mici, pentru a pregăti sufletele care să reziste marilor încercări și să biruie greutățile rostogolite în calea destinului nostru.

Foștii făclieri, purtând în ochi umbra multelor dureri ce nu i-au cruțat, pentru o cauză românească au înțeles să treacă torța în mâinile altora, nepăstrând pentru ei decât mulțumirea împăcată a faptei întregi pe care o făceau.

Vor trece ani și degetele noastre vor osteni și ele; ochii n'or mai suporta chinuitoarele corecturi, iar scrisul ni se va decolora ca și sufletele din care vremea va smulge, una câte una, frunzele veștede ale amintirilor din toiul luptei de azi. Asemeni înaintașilor, atunci ne vom da și noi la o parte, iar făclia pornită din Olimp o vom trece altora, s'o ducă aprinsă în veac.

La 2 Iulie 1838 G. Barițiu scotea „Foaia pentru minte, inimă și literatură”, adaos săptă-

mânal gazetei lui, care va trăi 27 de ani.

Fără să potrivim datele, la 2 Iulie 1943, 105 ani, dela apariție și după 78 ani dela moartea ei, reinviem săptămânalul dela 1838, pe care îl destinăm culturii satului; acelu sat românesc, considerat de noi totdeauna izvor de energie și temeiu neamului.

N'am pus goarnea să sune cu anticipație, socotind împlinirea unei datorii lucru de sine înțeles.

Nu ne pierdem vremea cu largi formulări de programe, literă mortă și de atâtea ori minciună culturală frumos spusă.

Increzători în puterea nemărginită a cuvântului, îl culegem din puștinul nostru și multul altora ca satul, punctul de sprijin al României viitoare, să fie împărțit de tot cuprinsul lui bun.

Alături de celelalte osteneli, ne luăm locul știut, modest azi — împrejurările nu ne iartă altfel — dar cu speranța întreagă a celor ce își dau seama că „Foaia pentru minte, inimă și literatură” odată înviată, trebuie să crească organic.

Anii ce vor urma sunt puși să ne judece.

Reaprinzând o făclie, la 105 ani de când altul a socotit-o necesară, drept orice angajament, spunem simplu:

Doamne ajută!

„Gazeta Transilvaniei”

„Impărțirea pământului” la Români

— Tălmăcirile din veacul nostru —

de Ion Gherghel

IV.

Pentru întâia oară se încearcă — în Sămănătorul din 1906 — de către C. Teodorescu o încorsetare, riguros încadrată în ritmul originalului. Experiența nu isbuși decât parțial. În orice caz însă va rămânea un merit al versificatorilor dela începutul secolului

nostru de a fi manifestat această tendință de adaptare severă și la forma de versificare a modelului.

Cităm, spre exemplificare, strofa a doua și a treia din Impărțea lumii a lui C. Teodorescu:

Și oamenii ca să-și primească darul,

Reclame de sezon

de I. Bozdog

Un vechiu prieten s'a întors zilele acestea din străinătate și mi-a povestit o mulțime de lucruri și impresii despre cele văzute și experiate.

Știindu-mă mare admirator al naturii și petrecând împreună atâtea zile frumoase în Sovata, nu atât pe plajă și în lac, cât mai mult prin lungile și ozonatele alee de fag și brad, ca și de-a-lungul splendorilor pâraie cu păstrăvi, m'a întrebat de ce noi n'am făcut la timpul său nicio reclamă acestei minunate stațiuni balneo-climatică.

M'a surprins — spune el — nu numai în Budapesta, unde sunt pline toate vitrinele magaziiilor, hallurile teatrelor, cinematografele, ale stațiunilor de autobuse, sălile de așteptare ale garilor, restaurantele etc. cu cele mai variate și pitorești vederi din Sovata, dar am văzut chiar la caselă de bilete ale garilor de pe liniile secundare această stațiune prezentă pretutindeni.

Prin trenuri și autobuse și se lasă discret volante cu invitații insistente, cu întâlniri ce și se dau la Sovata. Mi-a arătat o atare volantă.

„Vino și te convinge de puterea de realizare a geniului național! În timp record de scurt au dispărut urmele balcanismului! Sovata este cartea de vizită a națiunii noastre!”

— Continuare în pag. 4-a —

Ventră locomi, tânăr și bătrân,
Stăpân se face peste câmp plugarul,
Pușcașul în păduri stăpân.

Își umple prăvălia negustorului,
Călugăru-și alege vechiul vin,
Pe rege iată-l, el, vămuitorul
Cărrilor ce duc și vin.

Observați, colaționând textul din traducere cu cel din original, cum corsetul formei duce, pe alocuri, la o sugrumare a fondului. Cu toate neajunsurile, — ca mlădiere stilistică și îndepărtări de sensul adevărat, — această tălmăcire liberă a lui C. Teodorescu reprezintă o piatră de hotar în calea pătrunderii acestui motiv poetic Schillerian în literatura românească.

Ascultându-l sau citindu-l pe Teodorescu, fără să avem în memorie și textul original, ne captivează, ca bunăoară în strofa a cincia:

Să fiu eu singur dintre toți ultatul
Eu tocmai fiul cel mai credincios?

PREDICI ÎN PUSTIU

Leac pentru sgomote

E lăudabilă campania dusă de prietenul meu d-l prof. Ștefanovici-Svensk — dela Academia Comercială din Brașov, — contra sgomotelor, ce cu puțină bunăvoință s'ar putea delătura: *clacsonul automobilelor și lătratul cânilor*, care turbură foarte des la oraș somnul blefilor cetățeni obosiți și excitați de munca și năcazurile zilei.

A și avut un succes strădania distinsului meu prieten: interzicerea clacsonării. În schimb însă pe mine bunăoară mă supără mai mult sgomotul asurzitor al motoarelor de motocicletă, care se înmulțesc pe zi ce merge și cu cât sunt mai mici fac sgomot mai mare. În tot cazul nu poți avea la oraș liniște completă decât dacă îți faci obiceiul pe care îl propag de zece ani: refugiu zilnic, cel puțin pentru o oră, în singurătate, ca să-ți refaci nervii, să-ți concentrezi gândurile, să sorbi noi puteri de muncă pentru hotărârile morale bine gândite în liniștea naturii divine și să ceri pentru realizarea lor ajutorul dumnezeesc.

Am scris nu așa de mult un articol medical în care arătam desavățatul obiceiului de a purta vată în urechi, armă greșită contra răcelilor și curentelor. Articolul a fost găsit util, căci l-am văzut reproduș și de *Tribuna Ardealului* dela Cluj. Dar sunt prieten sincer al vatei în urechi seara. Înainte de culcare, cu sistemul meu de a mă culca de vreme, spre a putea diminua sgomotul străzii, care nu se liniștește acuma înainte de ora zece, îmi pun foarte bucuros puțină vată în urechi.

Oricum avem leacuri destule la îndemână contra sgomotelor fizice. Dar contra sgomotelor psihice? Când sufletul tău nu te lasă să adormi, căci un plan nu ți-a reușit, sau simți un regret adânc pentru o faptă nechibzută, sau pentru că gura ta a luat-o pe dinaute și ai provocat un conflict pe care nu l-ai dorit și nici vrei, sau când te muștră conștiința că datorita ta nu ți-ai îndeplinit-o cum trebuie sau când ai o cruntă desluzie la care nu te așteptai sau când nefăcând nimănui niciun rău, oamenii vreau mereu să te umilească și să-ți caie nod în papură, sau când vezi, că pretinși prieteni vor să-ți facă rău de dragul răului sau când având o pagubă mare vezi că oamenii se bucură în fond, (Schadenfreude), deși la aparență par scandalizați, sau când o intenție bună a ta este interpretată fals și tu trebuie să scoți pentru altul castanele din foc, sau când trebuind să vorbești taclă și trebuind să taclă vorbești; când din toate aceste motive și sgomote sufletești și câte aș mai putea înșira, tu nu poți să dormi, ce leac ai tu la îndemână? Ce fel de vată pui în urechile sufletului tău?

În valuri își înalță spre împăratul Ceres, el, glasul tânguios.

Sună frumos, (făcând abstracție de pronumele personal *el*). Dar, reflectând, ne dăm seama cât de puțin a mai rămas din imaginea plastică a lui Schiller:

So liess er laut der Klage Ruf erschallen Und warf sich hin vor Jovis Thron.

După trei ani, la 1909, ne aduse *Universul Literar* încercarea neisbutită a lui Petre Danilescu. Literatură de umplutură, asupra căreia nu ne revim. Apoi iarăși trec până ce revista *Drum Drept* ne aduce traducerea lui Virgil Tempeanu, reprodușă la 1924 în volumul „Din scrierile vechi”, (o antologie de traduceri apărută în editura „Ramuri” din Craiova). Titlul ce i-l dă V. Tempeanu e: *Cum Zeus împărțit-a lumea*. Vom observa aici aceeași râvnă de a respecta schema ritmică a modelului ca și la Teodorescu. Păstrăm pentru o lămurire cât mai completă, aceeași strofe în citare:

Din frământările Bucovinei

Contribuțiuni

de V. Branisce

II.

Mă apropii cu sială de un prețios material pe care fericitul meu tată, Dr. Valeriu Branisce, l-a strâns cu îngrijire în cartoane, l-a sortat și clasat, pentru ca să scrie un capitol din frământările Bucovinei de altă dată. Un capitol de sbucium crunt și de izbânzi strălucite. Dar prigoanele politice nu i-au hărăzit liniștea necesară pentru opera pe care o plănuise. O boală culeasă din mucegaiul temnițelor unguerești l-a răpus înainte de vreme, iar din opera plănuită nu a rămas decât un vraf de material, lipsit de fiorul vieții.

Tot ce a putut scrie despre frământările Bucovinei se găsește într-o vastă lucrare autobiografică, nepublicată încă. Aceste „memorii” scrise în închisoare, fără să aibă la îndemână nicio însemnare, niciun document, așteaptă zile mai bune, pentru ca să vadă lumina tiparului. În aceste amintiri scrise sub amenințarea morții — pentru că el n'ar fi părăsit niciodată viu închisoarea, dacă nu s'ar fi produs prabușirea monarhiei austro-ungare — un capitol însemnat este consacrat Bucovinei.

Din tot materialul imens neutilizat, rodul unei munci conștiente închinată frământărilor românești de pretutindeni, material din care se reliefează diferite personalități ale Bucovinei, voi reproduce câteva scrisori pentru a aduce o contribuție la stabilirea rolului pe care l-a jucat Dr. George Popovici la înființarea „Patriei”.

Arad, 25 Dec. 896.

Prea Onorate D-le Dr.!

Românii din Bucovina în urma presiunii de sus încep a se mișca și consolda. Partidul conservator (boierii) umblă să pacteze cu partidul tinerilor (program național-democratic), în fruntea căruia stă D-rii Popovici, Horniuzachi și Flondor. Voiesc să desvolte o activitate mai mare și o luptă mai energică, iar „Gazeta Bucovinei” să apară zilnic.

Spre scopul acesta au însă lipsă de un șef-redactor, care să fie totodată și sufletul mișcării.

Ochii Bucovinenilor vin îndreptați spre D-Voastră, unde aveți mari simpatii, cu deosebire între tinerime.

Sunt însărcinat din partea lor a Vă întreba: ore nu ați fi aplicat a trece în Bucovina? Sau nu puteți recomanda o persoană aptă spre la scopul de mai sus?

Crede-mă iubitul meu frate, obosit poate de răutatea oamenilor, n'ai alt leac decât bunătatea și nădejdea așa curate și adânci cum ți le-a inspiat Mântuitorul.

Dar bagă de seamă, nu e așa de

Rugându-Vă a-mi răspunde la întrebările acestea spre a pute comunica d-lor din Bucovina, — primiți asigurarea distinsei stime ce Vi-o păstrez.

Dr. Proca

Scrisoarea lui G. Popovici către Dr. V. Branisce

R. Wien 1 P. B. Reichsrath No. 162

Domniei Sale

Express D-lui Dr. V. Branisce profesor

Ungarn Brassó Kronstadt

Stampila timbrului are data de 1. 6. 97 [Scrisoarea nu ese datată.] Abgeordneten haus

Mult stimată D-le Doctor

Vă rog încă de ceva paciență. O septămână poate. Binevoii a-mi indica acu *precis*, când ați putea veni în Bucovina. Vă rog să binevoii a Vă ține până la un alt avis numai de mine și să nu reflectați la tratări sau întrebări ce Vi se vor face din alte părți. Aceasta e de lipsă neapărată. Interpelețiilor, ce eventual, V'ar veni din Bucovina — fie din orice parte — binevoii a le răspunde numai atâta, că fiind tratările D-Voastre cu mine în un stadiu avansat doriți a le finaliza cu mine și nu Vă puteți exprima înainte de ce nu va fi rezultatul pozitiv.

Afacerea finanțară a D-Voastre e un ce *absolut* secret, pe care-l cunosc numai d nii ce contribuie, adică: eu, Dr. Flore Lupu, Dr. Aurel Onciul, directorul Halip, consilierul Bejan și baronul Const. Hormuzaki.

Vă salut cordial Popovici

TELEGRAMĂ

„Profesor branisce brassó

Wien 3765 p. 21 9 6 1045 s

Rog intervenire discreta la gazeta transilvania pentru nepublicarea oricel fel de declarațiuni din Bucovina

Dr. George Popovici

simplu leacul ca și cu vata cealaltă: deschizi cutia dela noptieră și o găsești, ci-ți trebuie ani de ucenicie și cel puțin 101 de nopți nedormite.

Dr. M. Suciu-Sibianu

INSTANTANEE

Viermele îndoleiilor

De multe ori avem momente de îndoială privind la jocul sorții care pe unii îi ridică pe alții îi coboară. Ne îndoim în credință mal ales văzând că oameni care ar merita să aibă o soartă mai bună sunt adesea cercetați de toate amarurile, câtă vreme alții care nici mai curaj la suflet nu sunt, nici mai multe rugăcuni nu fac, au parte numai de bine și de mulțumire în viață.

Cert este că sunt astfel de oameni care, tot ce încearcă, orice nădejde și orice plan, le clădesc pe nisip. Se străduie, muncesc și nu pot înfrinca nimic, parcă spală apa tot rodul muncii lor, încât ajung la un moment dat la desnădejde și zic — cum mi-a spus deunăzi o femeie —: *Îmi vine să nu mă mai închin etc.*

Pentru aceștia care cred că D-zeu îi nedreptățește cu încercările Sale, găsesc foarte potrivită istorioara de mai jos:

Înainte cu câteva sute de ani, un om cu sufletul curat, a renunțat la plăcerile lumești și și-a luat rămas bun dela prieteni și dela rudenii și s'a retras într'un loc pustiu ca să slujească Domnului. Acoba în pustietatea aceea și-a clădit el o mică colibă și pentru ca să nu fie nevoit să plece în oraș să se îngrăjească de cele trebuincioase, a ținut pe lângă el un copilandru pe care îl trimitea din când în când să-i aducă cele de lipsă pentru traiu.

Într'o zi, aflându-se băiatul în oraș a văzut o înmormântare. Un om bogat și foarte cu vază murise și-l petrecea la groapă mulțime de lume. S'a uitat copilul la risipa de flori, la sieriul frumos ce strălucea în soare și la danțele de mătase albă ce cădeau în valuri bogate. Insoțitorii — aproape toți — purtau haine cernite și pe fețele lor citeai păreri de rău.

Bogat trebuie să fi fost omul acesta, se gândea băiatul întorcându-se spre casă.

Ajuns în fața colibii și voind să treacă pragul s'a dat un pas înapoi. Câteva sdrênțe însângerate și o mână de oscloare atât mai rămăsese din bleatul pustnic pe care îl lăsase cu puțin înainte întreg și sănătos. Îl mâncaseră lupul. Îndurerat băiatul priu spre bolta cerului și exclamă plin de îndolală: „Doamne, acel păcătos a avut parte să fie îngropat cu pompă așa de mare, a murit ca un creștin, deși poate n'a meritat, iar acest om bun care n'a făcut nimănui niciodată nedreptate și ți-a slujit Ție cu credință a trebuit să aibă un sfârșit așa de grozav”.

Peste noapte l s'a arătat băiatului în vis un înger care l-a șoptit:

„Acesta a fost ultimul lui păcat”.

Ecat. Pitiș

Și multe mâni se ntlinseră de-odată, Bătrân și tânăr harnic se porni, Plugaru-și luă a câmpurilor pâne; Iar vânătoru 'n munte se opri.

Hambare mari umplu neguțătorul Și stareții alese vinul bun, La punți și drumuri așteptă împăratul: „A zecea parte dați-o pentru tun!”

Unele alunecări, impuse de păcatele de rimă sunt și la V. Tempeanu destul de semnificative, iar mlădierea unora dintre versuri lasă de dorit ca bunăoară în strofa a șasea:

Nu te certa cu mine! zise Zeus; Ai rătăcit în visuri pân'acum. La împărțirea lumii unde fost-ai? — O, Zeus, către tine fu-al meu drum!

Ajungem astfel în anii de durere dar și de mândrie și reculegere 1942—1943, când *Revista Limbii și Culturii Germane* ne aduce în n-rii 3-4 o nouă tălmăcire a acestei poezii, semnată de Maria Nahlik.

Dacă accentul cuvintelor s'ar potrivi pretutindeni cu cel impus de legile ritmului, dacă modularea frazei ar fi mai neaoș-românească, această proaspătă încercare de a cuceri pe seama Românilor un prețios juvaer poetic ar fi, incontestabil, cea mai valoroasă, fiindcă niciun traducător român nu a pătruns parcă atât de profund în miezul ideologic al „împărțirii pământului” ca Maria Nahlik. Dăm ultimele 4 strofe pentru documentare:

Vai mie! doar eu, doar eu să flu uitat, Din mii tîi eu cel mal credincios? Așa se tângui cu-amar poetul Nalntea tronului căzând cu fața 'n jos.

De-ai întârziat în țara ta de vise, Răspunde Zeus, cu min' nu te certa. Unde erai la împărțirea lumii? Eram, vorbi celălalt, în preajma ta.

Cu ochii ațintți l'a ta făptură, Cu-auzul prins de cântul tău ceresc,

Să-ierți pe cel ce de a ta lumină Vrăjît, pierdut-a ceea ce-l lumesc!

Ce fac? zeul vorbi, e dată lumea, Vănat și plața mele au fost cândva... Vrei să trăiești aici în cer cu mine? De vii oricând, deschis îl vei afla.

Avem impresia — să nu zicem convingerea — că nu s'a sfârșit încă întrecerea. Concursul rămâne deschis. Cele 14 încercări existente pot să servescă de indemn pentru plămădirea altor tălmăciri românești, ce le dorim tot mai adecvate, tot mai poetice, tot mai apropiate de desăvârșirea modelului.

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim din subvenții.

Caleidoscop

de Lucian Valea

Luceafărul

... revista ce apare la Sibiu, aduce un interesant și variat material în ultimul său număr. Remarcăm din șirul colaboratorilor pe acelea ale d-lor D. D. Roșca, Zevedei Barbu, Grigore Popa, Zorica Lațicu, George Păun, A. P. Bănuț, Olimpiu Boltoș, Costin I. Murgescu etc. Vii și antrenante prin obiectivitatea și justetea lor ni s'au părut „insemnările și recenziile” unde d-l Vasile Gionea discută pe marginea recoltei lirice a unui tânăr poet brașovean.

Din sumarul acestui număr transcriem două strofe din poezia „Amurg” a lui George Păun:

Azi stăm pe loc, dar mâne unde-om fi?
In ce sătuc ne-om odihni o clipă?
Sau ziua asta nu s'o mai sfârși?
Simți, camarade, sângele cum țipă?

De câte zile ostenim pe drum?
Câți am rămas să mergem mai departe?...
Sunt ochii plini de lacrimi și de fum
Și inima e tristă ca o carte.

Iorgu Gane

... a tipărit de curând o broșură, intitulată semnificativ „Lumină în negura vremii.” Cunoscut cititorilor din schițele și articolele publicate în pagina culturală a diferitelor ziare, cât și din activitatea extrașcolară în cadrele liceului „A. Șaguna” din Brașov unde deține catedra de l. română, Iorgu Gane inaugurează cu broșura amintită seria unor îndelungi cercetări istorico-literare ce vor avea de scop fixarea în paginile unei masive cărți a „idealului cronicarilor români”. „Lumină în negura vremii” aduce cu sine firul conducător care străbate șerpuint prin întortochiatele cronici și letopisețe unde cei dinaintea noastră au izvodit dreptăți veșnice. Conținutul acestei broșuri care a făcut obiectul unei conferințe, prin diversitatea chestiunilor atinse, prin erudiție atât pe lângă istoric cât și lingvist sau literar, ne îndreptățește să credem că deschide o cale puțin străbătută. „Lumină în negura vremii” schițează ideea de „unire” în decursul evoluției sale la Români. Cu „idealul cronicarilor români” pe care o pregătește Iorgu Gane, nădăjduim să avem într'adevăr o lumină în plus care să ne conducă în bezna spirituală ale românismului acestor ținuturi.

NOI nu avem subvenții dela nimeni.

SFATURI pentru tineret

de I. Gârbacea

Continuare din pagina 1-a

muncii fertile, nu avem destule cărți bune, și nici destule exemple de laudă”.

„Din cauze care în mare parte nu depind de student ci de întreaga ambianță socială, de felul cum se învață în liceu și de programele școlare insuficiente, Universitatea capătă pe fiecare an un contingent de tineri slab pregătiți nu numai în ceea ce se numește cultura generală, dar chiar și în instrucția elementară. În țara noastră cultura s'a sălbăticit dela războiu încoace”.

„Examenul e spaima studentului, fiindcă e singurul act care i se impune după un an de pasivitate. De aici rezultă și remediul — pe care de altfel îl bănuiești.

Examenul nu ar fi o spaimă dacă studentul s'ar convinge că în timpul anului nu trebuie să rămână pasiv, dacă s'ar convinge că singur trebuie să se exerseze cât mai des în vederea examenului, impunându-și examene parțiale sub toate formele posibile: luând parte la lucrări seminare, care și ele sunt examene fără sancțiuni, luând parte la discuții, care și ele sunt admirabile exerciții pentru studierea unei probleme, făcând parte activă din societăți studențești de specialitate, citind, luând note, rezumând cărți de specialitate, deci ținându-se în curent cu tot ce se tratează la cursurile pe care le urmărește, dacă se poate revăzând fiecare lecție, chiar în seara zilei în care s'a ascultat cursul...”

„Dar nu uitați, că toate neajunsurile vin dintr'o singură pricină: insuficiența pregătirii anterioare”.

„Veți spune: Dar nu avem timp pentru toate acestea! De aceea examenul nu e un noroc. E rezultatul pregătirii repetate din cursul anului.”

„Când se apropie un examen, întrebarea pe care vi-o puneți reciproc este aceasta: „Ai citit pentru examen?” la care nimeni nu va da răspunsul „Nu

am prea citit, dar m'am gândit mult pentru examen”. Temeiul preparării examenului, ca și temeul învățării noastre întregi e cititul. Nu e bine că se dă o importanță atât de decisivă cititului. Intr'o pregătire inteligentă observarea personală ar trebui să cumpănească cititul, care împinge spre pasivitate. Dar în sistemul nostru de învățare pe dinafară, cititul a rămas aproape singurul mijloc de câștigarea cunoștințelor”.

„Lectura inteligentă și luarea de note corecte nu trebuie considerată ca o practică folositoare numai pentru cartea științifică. Orice lectură, chiar de distracție, trebuie făcută cu judecată, adică critic, și chiar dintr'un ziar poți scoate lucruri foarte interesante. Ziarele noastre nu se disting prin o calitate superioară, ca ziarele apusene”.

„Nu disprețuiești ziarul. Deprindeți-vă ca dintr'o privire repede să descoperiți articolele interesante și cele de umplură”. „La foarfece, taie articolul folositor, adaugă numele ziarului cu data și fă din acest crâmpie o fișă, pe care clasează-o în dosarele D-tale de fișe.” Lucrul e simplu, ieftin și foarte folositor”.

Cum se citește ziarul?

Unii oameni privesc ziarul cu un respect ridicol și îl citesc dela prima la ultima silabă. Alții dimpotrivă: „Nici odată nu găsești ceva în ziar, îți pierzi timpul citindu-l.” Alții însă, mai rari, armați cu un creion roșu și cu foarfece mari, se așează lângă teancul de ziare pe care le tratează fără ceremonie. Pagini întregi nu obțin o privire. Pe altele creionul roșu le brăzdează de linii repezi. În mai puțin de o oră, cele șapte-opt ziare sunt citite, adică făcute petice și numai bucățile însemnate cu roșu mai presară masa sau canapeaua. Atunci marile foarfece încep să intre în joc”. „Peste câteva clipe mai târziu, aceste foiețe vor dispărea, bine orânduite în dosare”.

Se poate ca un cititor să nu se intereseze de această carte?

Dr. C. Mitrea: Plățile cu strălăcătatea în regim restrictiv valutar. Tip. „Astra”, Brașov, 1943.

O cuprinzătoare și interesantă lucrare cu subiectul „Plățile cu strălăcătatea în regim restrictiv valutar” a publicat recent d-l C. Mitrea, asistent la Academia Comercială din Brașov.

Autorul a concentrat în acest volum tot ceea ce merită să fie cunoscut din problema plăților dintre țara noastră și diverse state străine cu care avem schimburi economice frecvente, dând precădere în lucrarea D-sale studierii problemei din punct de vedere tehnic, — domeniu în care a dovedit a avea o excepțională pregătire.

Lucrarea, care este o parte din teza de doctorat a autorului, cuprinde trei capitole principale:

Capitolul întâiu: „Restricțiunile valutare în România” în care d-l Mitrea ne arată cauzele care au făcut necesară reglementarea comerțului nostru exterior, precum și regimurile legale la care a fost supus acest comerț între anii 1932—1940.

Capitolul al doilea al lucrării: „Schimburile și plățile cu strălăcătatea în perioada restricțiunilor valutare” este o cercetare temeinică asupra tehnicii propriu zise a acestor schimburi. Pro-

Trag cu urechea...

În trenuri, în autobuze, în frizerii, în bodegi, în cafenele sau alte locuri unde oamenii strânsi laolaltă sunt dispuși a-și împărtăși idei și sentimente; a știrici după noutăți și a le difuza pe cele aflate sau a inventa fel de fel de svonuri, fie din dorința de a apărea interesanți sau spirituali — fără a-și da seama că prin aceasta fac un mare rău cauzei comune — se pot vedea anumite persoane foarte sgârcite cu timpul lor și de aceea parecă neluând seama la ceea ce se petrece în jurul lor, care stau tot timpul împietrite, cu nasul vârit într'o carte deschisă... și citești!

— Sârguincios soi de oameni, spusei cu vocea scăzută vecinului meu, un chipeș țaran, din taxicoul care venea din Satu-Lung spre Brașov, arătând cu o mișcare de cap spre o doamnă, care deși săltată de legănatul mașinei se îndărătnicea să citească dintr'o carte ale cărei slove, pe cât le puteam distinge dela distanță, nu erau românești.

— Insetați oameni după știință, mai adăugai eu, după câteva clipe de tăcere.

— Ce insetați, Domnule! Trag cu urechea... răspunse bravul meu tovarăș de drum, pe un ton destul de ridicat ca să poată fi auzit de pasionata cititoare, dar și de doi tineri gălăgioși, care sporovăiau punând țara la cale... Și tocmai de aceea ai noștri ar trebui să cântărească bine ceea ce scot din gură... Aștia lucrează după tipic, Domnule, și știrile pescuite iac'așa — aci se mai uită odată la cei doi mierloi gureși — se duc, hăt departe...! Vorbele omului avuseră un efect nebănuit: mierloii tăcură iar cititoarea nu-și mai găsea locul.

Mărturisesc sincer, că la așa ceva nu mă gândisem și un țaran „atât de simplu, după vorbă, după port” făcuse această remarcabilă observație, care ar trebui să fie bine notată în minte de către orice Român și să se conducă după ea în toate împrejurările asemănătoare.

D. S.

blema devizelor, precum și cea a clearingurilor, sunt supuse unei atente cercetări, în studierea lor autorul folosindu-se de nenumărate exemple luate din viața practică, exemple care ușurează într'o largă măsură înțelegerea acestor dificile probleme.

Iar capitolul al treilea, în care se tratează despre stocul de acoperire în perioada restricțiunilor valutare și despre balanța comercială și mișcarea devizelor în aceeași perioadă, este o obiectivă cercetare asupra consecințelor pe care le-a avut în țara noastră reglementarea comerțului exterior.

Elogios prefațată de către prof. A. Gociman, directorul tezei, lucrarea d-lui Mitrea prin bogatul material documentar conținut și prin forma aleasă și precisă în care sunt expuse ideile, este o prețioasă contribuție adusă literaturii de specialitate.

I. P.

Infoarcere de pe front

Cap de pod pe Cuban

ASALTUL

de

Ion Colan

E ora două noaptea.
Cine a ridicat în picioare, pe bord, atâtea trupuri incremenite de fiorii așteptărilor?

De ce tace atâtea lume?

*

Bărcile de asalt sunt lansate și patru-patru soldați coboară în ele, ca într'un mormânt.

*

Ce-i? — întrebarea își înfige colții în inimi.

Motoarele bărcilor zărnăie înfundat.

*

Ce-i? — o mână nevăzută te strânge de gât.

— Am ajuns!

Circulă mii de furnici din creștet până'n tălpi. Vinele dela gât s'au făcut curele, tâmplele bat, gura e uscată. Valuri de căldură și frig trec prin noi, într'o succesiune de curent electric. Ochiul parcă și-au mărit volumul. Sudori reci brobonează fruntea, sub cască. Oricum stai, nu vezi nimic. Doar tic-

tacuri de inimi, accelerate ca după un Marathon, pun în mișcare tot omul din tine.

*

Ordinul se transmite șoptit, din om în om.

— *Nieder! Nieder! Nieder!*

— *Culcat!* — repetăm noi, cu buzele încleiate.

Un reflector rusesc — groaznic ochiu de ciclop — ne ia în primire din direcția Cap Litwina. Intunerecul e spintecat de fâșia bogată de lumină, ca într'un studio la *Paramount*. Vapoarele ni sunt luminate, unul câte unul, din flancul drept. Odată primul descoperit, valul de lumină trece la al doilea, cel dintăiu fiind lăsat iarăși pradă întunerecului și apăsătoarei așteptări.

Cum vasele sunt așezate în linie, perpendicularare pe țarm, „Moldau” e al nouălea. Cu respirația reținută așteptăm să primim în ochi lumina orbitoare. Pe urmă știm ce ne așteaptă. O rafală de mitralieră și trăsnete seci s'au și abătut asupra primelor vase.

Când ochiul de foc s'a fixat asupra vasului aproape lăsat de „Moldau”, deslușim inscripția albă-argintie: *Rheinland*.

Acum e rândul nostru.

Comanda *Nieder* a căzut ca un ciocan.

Pe câmp te *culci*, că ai unde. Dar aici, înghesuieți unu n'tr'altul, n'ai loc nici să-ți duci mâna la ochi. Ne prăvălim, ca unul. Tu peste cel din față, cel din spate peste tine, cu toată greutatea, enorm pachet de trupuri. Cisma neamțului din față o simți, bolovan, sub burtă. Pe spate îți s'a lăsat cineva greu, cât un compresor. În dislocare, oasele trosnesc, crăci uscate în pădure bătrână.

— *Doamne, Doamne!*

— *Wie, bitte?* — găfăie cineva în ceafă.

Trebuie să scapi din strânsimea asta cu orice preț. Simți cum puterile îți leșină, cum pleacă din tine toată vîlaga. Benocul, capturat dela un ofițer rus la Mama Tatarskaja, în cădere

Reclame de sezon

de

I. Bozdog

Continuarea din pagina 1-a

Și alte, atâtea vorbe frumoase, tot atâtea palme la adresa celor ce cunosc într'adevăr realitatea.

Prietenul meu este unul dintre cei care au asistat la miraculoasa transformare a acestei stațiuni în timpul celor 20 ani de chivernisire românească.

Îți aduci aminte — zice el — de starea primitivă a Sovatei de acum 23 ani când ne-am întâlnit pentru întâia dată în acel colț fermecător al naturii?

Șoseaua ce străbătea artera principală era numai gropi, iar cărăușii ce coborau buștenii și cărbunii din Valea Sebeșului se opreau în șiruri lungi la crâșmulțele din centru, unde chiotele și injurăturile lor dominau întreaga noapte. Numai la restaurantul Ștefan n'aveau voie să intre, căci aici petreceau familiile simandicoase ale proprietarilor de vile — foști înalți demnitari, cu blazoane străvechi — care spre miezul nopții treceau la „Eremitul“ unde își continuau „distracțiile“ zile întregi.

Unde se înalță azi mărețul sanator „Casa Magistraților“, în valoare de zeci de milioane adunate de sânguincioșii slujitorii ai dreptății, era un teren răpos pe care pășteau caii olarilor, a căror marfă, resturi de paie, coșuri cu păsări, zarzavaturi și alte obiecte se înșiruiu pe marginea șoselei. Lipsea canalizarea complet, iluminatul se făcea cu lămpi de gaz, iar în centru cu lămpi de carbid, ca astăzi stațiunea să-și aibă uzina proprie.

Cele două trotuare pardosite cu lespezi de-a-lungul șoselei lipseau de-asemena, după cum locul frumoasei terase de acum era ocupat de șandramaua numită Direcțiune, care era permanent învăluită în nor de praf și icnea din toate încheieturile ori de câteori trecea vreun vehicol prin fața ei.

Cazinoul în stil elvețian, ca și Stabilimentul modern al Băilor de Nămol, minunatele cabine în beton care acoperă în amfiteatru întreaga coastă a lacului „Ursu“

s'a poptit sub bărbie, instrument de tortură. Să-l ia dracu! Cutiile de conserve din sacul de merinde își intră adânc în coaste, iar tabacherca, aia cât un siloz, e împinsă de o lopată în osul soldului. Un bocanc cu ținte alpine, strivește carnea brațului stâng, închizitorial.

— Vuum! — Baum! — Bum!

Proiectilele luminoase brăzdează cerul, se sparg în dreapta, se sparg în stânga, ridică apa în fântâni arteziene, durdut și trăsnet de furtună ce crește mereu în intensitate.

Artileria de coastă și de pe vasele de războiu rusești ascunse undeva pe la Taman — cine ar putea spune acum, unde? — poate și pe limba de pământ Cossa Ciuşka — trag într'un ritm în care nu mai poți desluși loviturile. E ca o prăbușire de lavină, un uruit fără început și fără sfârșit, ce va ține așa timp de șase ore — șase veacuri!

— Vuum! — Bum! — Vuum!
— Bum!

Deschiderea unui curs pentru analfabeți la Uzinele „Astra“ Brașov

În după masa zilei de 21 crt., în localul Liceului Industrial al Uzinelor „Astra“ Brașov s'a inaugurat primul curs pentru analfabeții întreprinderilor, la care au luat parte, d-nii: Dir. Ing. Flaviu Suluț, Colonel N. Strat, comandantul militar al Uzinei, Manea Aurel inspectorul Muncii, C-dor Vodă Alex., inspector „Muncă și Lumină“ Brașov; Prof. I. Tovali, precum și un număr de ingineri și funcționari ai acestei întreprinderi.

După slujba religioasă oficiată de pr. N. Bărsan confesorul Uzinelor, d-l dir. ing. Suluț, într'un scurt și elocvent cuvânt de deschidere, arată scopul și valoarea acestui curs îndemnând muncitorii să-l urmeze până la sfârșit.

A urmat deschiderea cursurilor care vor fi ținute de d-l Poda Ion, cunoscutul publicist și de d-nii învățători I. Galgău și Besoiu C.

Pentru neștiutorii de carte dela aceste uzine deși numărul lor e foarte redus — abia 3% — cursul e binevenit și ar putea servi de exemplu și celorlalte întreprinderi mari.

I. Duncă

Eroii noștri

Râșnov

Ioan Gh. Ilie

soldat

Născut în anul 1921, Martie 27, era băiatul cel mai mare dintre cei 6 copii ai lui Gheorghe și Mariei Ilie. Muncitor sânguincios la Fabrica de hârtie din Bușteni înainte de a intra în rândurile luptătorilor, Ioan Gh. Ilie a știut să cinstească deopotrivă și haina militară. La 19 Septembrie 1942 în iureșul luptelor dela Colul Donului cade rănit mortal. Despre soarta lui nimeni n'a mai știut nimic.

Ioan Gh. Ilie astăzi înseamnă pe întinsurile răsăritului o cruce mai mult iar pe nemărginirea cerului albastru o lumină veșnică.

De pretufindeni

Animale care se înroșesc de emoție

Nu numai oamenii se înroșesc de emoție, ci și unele animale. Astfel masculul costreșilor spinoși se înroșește de emoție când a terminat construcția bârlogului, când a învins un adversar în luptă sau când i se întâmplă ceva extraordinar.

Arabii au inventat trasul arcușului pe coardă

Arta cântatului la vioară a fost introdusă în Europa de Arabi, căci aceștia au fost primii care au descoperit efectul trasului arcușului pe coarde. Romanii și Grecii antici făceau să răsunе coardele cu ciocănașe sau cu degetele.

Prinderea insectelor la lumina lunii

Rândunica de noapte pleacă numai noaptea la vânatul insectelor. În nopțile luminoase de sigur că prada este mai mare decât în cele întunecoase. La legătura cu această rândunica de noapte își depune ouăle când luna scade, iar puilii ies când luna este în creștere, așa încât căutarea hranei pentru ei să nu prezinte nicio dificultate.

au răsărit ca prin minune din truda și jertfa celor ce au avut dragostea de a pune mâna și truda lor omească lângă minunatul dar al naturii. Terase largi, scaldate în soare și acoperite de nisip auriu servesc azi plajă miilor de vizitatori, iar băile calde, Hidroterapia și Inhalatorul sunt ultimele înfăptuiri al jertfelniciei gospodarilor români, care nu și-au căutat câștigul lor, ci înfrumusețarea locului.

Să mai amintim și de mulți-

mea vilor cochete și moderne, ca și de marile pensiuni cu confort și aranjament apusean cum sunt ale drilor Sturza, Nicoară, Casa Sf. Josif?

Dar cele două giuvaere de de artă bizantină în care sunt clădite cele două biserici românești în mijlocul stațiunii?

Am ridicat clădiri și românești și creștinești.

Astăzi?

Din munca și jertfa noastră își fac alții titluri de vrednicie!

Dar când și scriitorii din vechiul regat și macedo-români ne-au fost expropriați, de ce să ne mirăm de acest nou fel de expropriere a valorilor noastre materiale și spirituale.

Noroc însă că ele sunt numai reclame de sezon. Vor trece și acestea, ca atâtea valuri turburi ce ne-au murdărit, dar nu ne-au înecat

Reflectorul a dispărut.

Iar beznă!

Cine-ar putea spune cum am ajuns în picioare, cu trupul istovit, ca după o lungă zăcere.

— Vuum! — Vuum! — Fiuu! — Bum!

— Aici rămănaem — face unul din grupul românesc.

Pe Bulevardul Ferdinand la Brașov, doi copii, cât două păpuși, s'au încăierat pentru un creion colorat.

Din dreapta clănțâne două mitraliere, dulăi ciobănești ce simt haita de lupi prin preajma stănei.

— Tata, uite că nu vlea să-mi dea keonu!

— Lugojanu!
— Aici! — șuieră căprarul credincios la ureche.

— Țin-te după mine!

— Fiuu! — Bum!

Miroase a praf de pușcă, a fum, a motorină.

Plouă.

O ploaie leneșă de toamnă, mai mult umezeală de negură deasă ce a pătruns insinuantă prin hainele cu miroas acru. Apa se prelinge pe față, pe gât în jos, rece, lipind cămăși de trupuri frânte.

De n'ar fi ploaia asta dezolantă, poate și sufletele altfel ar fi. E ciudat cum ne e mai silă de apa ce înmoaie toate de pe noi, decât frică de proiectilele ce ne-au luat în primire.

Trebue să fim la câteva sute de metri de țărni.

— Cu toată viteza, înainte!

Elicele s'au infipt în valuri și „Moldau“, la fel ca „Rheinland“, ca „Ostmarck“, la fel ca toate celelalte, s'au repezit înainte, unde se bănuiește țărniul.

La Monte-Carlo actul se numește: a miza totul pe-o carte.

Parcă am fi într'o pivniță, cu lumânarea stinsă în mână.

Nici cinci minute n'au trecut și ne-am trezit ca la tramvai, când wamanul oprește brusca. Fundul plat al lui „Moldau“ a scrâșnit pe nisip, a gemut biata „Moldau“ din toate încheieturile, noi am fost repeziți în față, apoi pe spate și „Moldau“ a increment.

Acuma nu mai e decât o scăpare. Să sărim cât mai repede din vas, să punem piciorul pe plajă și să înaintăm.

Bubuiturile se îngrămădesc, în răpăit de tobă mare, cu huiet ca gloanțele trimise pe scocul sonor al popicării. În sunet metalic de fierăstrău din care tonul e scos și supt prin arcuirea și deslinderea oțelului, obuzele trec văjâind și izbesc înfricoșat, înălțând trâmbe de apă și nori de fum deși și negri.

Punțile de debarcare sunt lansate.

Pe cont propriu, fiecare își face loc spre ele. E atâtea dor de a scăpa odată de vasul devenit jintă, încât nu-ți mai pasă de ce te așteaptă pe pământ, unde se și aud din grupul celor ce au

"Gazeta Transilvaniei" Acum 101 ani

In ce condiții se vor da drepturi cetățenești Românilor?

D-l Ioan Fogarasi, deputat ungu-resc în Dieta de acum, slobozi în „Vestitorul” dela Cluj un proiect de urbanu. Oprește însă ca celelalte drepturi cetățenești anumit Românilor să nu se dea, până când aceștia nu se vor face maghiari nu numai cu duhul ci și cu limba. „Deci problema cea de căpetenie este prefacerea elementului românesc în cel maghiar, de care după a mea părere numai pe calea instituției și a creșterii ne putem apropia. Spre acest scop ar trebui ca școalele elementare la sate să se cuprindă de învățători maghiari și toți părinții să fie sub cea mai grea răspundere și pedeapsă îndatorăți a-și trimite pruncii lor până în al 18-lea an la acestea școale”. — (Adică, poți nu poți, vrei nu vrei, să înveți de frică. Săracă învățătură! D-Ta Domnule crezi pe Român așa de indiferent, încât să meargă de frică la școală, unde dascălul nu e de legea lui? Red.).

Nr. 20. 18 Mai 1842. pg. 77.

Spriznitorii gazetelor românești

Unii P. P. Protopopi românești din Transilvania ascultând la glasul vremilor noastre care cere, ca spre a putea măcar privi bine la cursul întâmplărilor, nimenea să nu-și preteje a cheltui pentru câte o Gazetă și Foaie publică, nerugați de noi, mișcați numai de a D-lor generozitate, au slobozit circulare prin protopopiatu, prin care doritorilor de a citi Gazeta de Transilvania și Foaia, li se arată mijloc de a primumăra și a primi aceste foi cu înlesnire mai mare. Noi neputând lua voie dela resp. DD. Protopopi a-i numi, după cum doriam: prin aceasta în numele publicității românești arătăm mulțumita noastră numai ca între patru ochi, însă cu acea căldură, ce pot simți numai inimile recunoscătoare.

Nr. 24. 15 Iunie 1842. pg. 96.

Pentru conformitate I. Urcanu

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.
Asociațiunea „Astra” Brașov
împlinește tot ce nu se ajunge.
Se gândește cineva la asta?

Viza livretelor Md. E. și a Carnetelor Md. E. 1 pe 1943

incepe la 10 Iulie și se termină la 31 August 1943

I. Cine se prezintă la viză!

Se va prezenta la viză tot personalul aflat la vatră după cum urmează:
1. Ofițerii de rezervă, Subofițerii de rezervă și trupa din completare, rezervă și miliție, începând cu Contingentul 1941—1916 inclusiv, iar cei din Arma: Grăniceri, Jandarmi, Marină, Aviație și Pompieri, începând cu Contingentul 1940.

II. Na se prezintă la viză:

a) Ofițerii de rezervă care au împlinit limita de vârstă prevăzută de Art. 22 din „Legea Pozițiilor Ofițerilor”, pentru a fi trecuți în retragere, dar care figurează încă în controalele Armatei;

b) Ofițerii de rezervă care în cursul anului ating limita de vârstă (Ofițeri inferiori inclusiv Căpitani 55 ani);

c) Ultimul contingent de miliție (Ctg. 1915);

d) Ofițerii și subofițerii de rezervă și Trupa din completare rezervă și miliții, care se află în concedii acordate de Unități, pe bază de bilete de voie sau bilete cu dungă albastră;

e) Scutiții de serviciu militar, dispensații medical și reformații care au fost revizuiți și clasați ca inapți pentru orice serviciu militar;

f) Mobilizații pentru lucru și scutiții de mobilizare (pe trei luni sau mai mult), care la data începerii operațiilor de viză, posedă ordine de mobilizare pentru lucru sau scutiție de mobilizare;

g) Oamenii din Ctg. 1942, 1943, și 1944, din Basarabia și Bucovina, care nu au fost încă încorporați;

h) Evreii având regim special.

III. Unde se prezintă la viză:

Ofițerii de rezervă, Subofițerii de rezervă și Trupa prevăzuți la capitolul I, se vor prezenta la viză cu actele militare ce posedă (Livretul Md. E., Carnetul Md. E. 1.) și ordinul de chemare sau rămânere la vatră la Mobilizare, în locul și data prevăzută de ITINERAR la ora 7 dimineața.

Limita de vârstă a Ofițerilor de rezervă (Căpitani—Sub-Lt. și a Subofițerilor de rezervă Plot. Adjut.—Serg. Majori) este 55 ani.

Cel ce nu se pot prezenta Comisiei de viză la centrul respectiv din forță majoră dovedită, admisă numai, pentru caz de boală, închisoare, pot trimite livretul printr'un membru al familiei (părinți, frați, surori, rude apropiate (majori) care să fie în măsură a da relații în niciun caz prin corespondență.

Viza se face!

Pe Livretul sau Carnetul de serviciu Militar, sau în lipsă pe orice act militar ce posedă.

Cel ce nu posedă niciun act militar, se vor prezenta la Cerc spre a li se da o dovadă, după ce li se va stabili identitatea.

IV. Personalul ce nu depinde ca Teritoriul de C. T. Brașov

— Ofițerii, subofițerii de rezervă și Trupa, care intră în categoria capitolului I, se prezintă în locul și la data prevăzută în ITINERAR dacă posedă livret Md. E. respective carnet Md. E. 1 în regulă.

— Cel ce nu posedă actele arătate mai sus, se vor prezenta direct la Cercurile Teritoriale de care depind ca teritoriul.

V. Prescripțiuni diverse

— Personalul dela vatră care intră în prevederile Capitolului de a se prezenta la viză și care nu se prezintă în termenul fixat, 10 Iulie—31 August 1943, se va urmări și trimite în judecată conform C. J. M.

— Viza se face gratis fiind interzis a se percepe vreun ban sub vreoa formă.

— Toate autoritățile care primesc aceste publicațiuni au obligațiunea de a le afișa, răspândi și aduce la cunoștința oamenilor prin toate mijloacele, așa ca toată lumea să fie avizată la timp.

Itinerariu de viză:

— Ofițerii de rezervă de orice grad și armă se vor prezenta la viză la reședința Cerc. Teritorial Brașov Blr. 2 Mob.

— Subofițerii de rezervă de orice grad și armă se vor prezenta la viză cu trupa din comuna lor respectivă.

Tipografia „Astra” Brașov

caută

Ucenici români

106 ani de luptă românească are
„GAZETA TRANSILVANIEI”

Icoane pe sticlă

cumpără Muzeul „Astrei” Brașov, (B-dul Regele Ferdinand No. 12).

Citiți și răspândiți
„Gazeta Transilvaniei,”

— Sanda, tatii, Sandă!

Tărăș, pe coate și pe genunchi, afundând obrazul, nasul, gura și urechile în nisipul sărat ori de câte ori se sparge ceva, fac câțiva metri. Noroiul aspru de plajă răscolită ce a pătruns pe mânci în sus, pe gât în jos, îți dă senzația că ești îmbrăcat în haine de pânză cleioasă pe care cineva a presărat pilitură de fier și sticlă pisată.

Sfatul prietenului doctor Ludu: Ai grijă să nu te infectezi! — seamănă cu teama mamei de tetanos, când s'a sdrelit Horia la genunchi.

În orice caz, deocamdată rana dela mână nu se mai poate infecta; e bandajată cu noroiu.

Colaboratorii

noștri sunt rugați să ne trimită articole scurte.

scăpat de vas, răcnete de vită injunghiată.

Vaporul din stânga și-a lipit pantecele de portița noastră. Sărîm în el și ne luăm după ceilalți.

Intunerecul nu se mai distramă. Pașii sunt târșiți, pipăind pe scânduri lunecoase fiecare centimetru.

În scăpărările de secundă ale proiectilelor luminoase, deslușim puntea ce se proptește undeva, înclinată spre apă.

Căpitanul Lupescu e la capul ei; cismele îi alunecă, iar puntea n'are balustrade. Orice pas greșit, te-aruncă în mare.

— Stai, Domnule Căpitan, să trec eu întâi!

În spate Lugojanu respiră iute și nestăpănit.

Cobor cei 3—4 metri de punte.

La capătul ei cismele se adâncesc în apă, un pas, doi, trei, mai adânc. A gâlgăit peste cărâmbi...

Un val venit din urmă se proptește în ceafă.

Mâna dreaptă, operată de câteva zile din pricina unui abces, o smulg din legătura de tifon dela gât, cu bandaje cu tot.

La plecare, doctorul Ludu a dat sfatul didactic:

— Ai grijă să nu te infectezi.

— Fluu! — Bum!

Apa începe să scadă.

— Lugojanu!

— Aici!

Mă las în patru labe și înaintez așa, pipăind scoicile de pe plajă.

La câțiva metri a răbufnit ceva, ca o formidabilă încărcătură de dinamită și imediat apoi un țipăt sălbatic a mușcat adânc din noapte.

De sus plouă pietre, pământ și bucăți de sgură fierbinte.

De pretutindeni

Trimiterea la țară a copiilor germani

Trimiterea copiilor la țară care a fost organizată de partidul național-socialist a luat în timpul războiului, în Germania, o extindere progresivă. Tocmai acum pleacă mereu, mai ales din orașele germane care sunt în pericol de a fi bombardate, mari transporturi spre regiuni germane mai sigure și spre țări amice. Din toamna anului 1940 și până acum s'au expedit numai cu ajutorul Organizației Tineretului Hitlerist peste 382.000 băieți și fete în 1621 trenuri speciale și 58 curse vapoare. Transporturile s'au efectuat mai ales în spre Sudul Germaniei, în Ungaria, Slovacia, Danemarca și Bulgaria. Numai în Ungaria s'au trimis, în ultimii ani, 10.000 copii. O școală a Reichului pentru trimiterea copiilor la țară instruește continuu conducători de tabere pentru băieți și fete. La un grup de 100.000 copii sunt repartizați în medie lunară 3.200 de instructori și 3.500 de conducători.

Mica publicitate

Uzinele „ASTRA” Brașov

caută

MORAR DESTOINIC

și cu practică la moara de măcinat grâu și orz.

Ofertele se primesc la Uzinele „Astra” Brașov.

Poligonul de Tragere P. P. cu sediul pe promenada de sub Tâmpa caută spre imediată angajare un

„custode”

Condițiunile se pot cere dela cancelaria Poligonului zilnic între orele 8—13 și 16—19.

Cinema „Astra”

Dela 25 Iunie

Pat și Patachon

în

Cavalerii veseli

Administrația Financiară Brașov

16919 26 Iun. 1943.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința D-lor pensionari din orașul Brașov, că plata pensilor pe luna Iunie 1943, se începe Luni 28 Iunie 1943 la Ghișeu Casei de Administrație Financiare în ordinul următor:

În ziua de 28 Iunie 1943, ora 3 p. m.—6 p. m. carnet Nr. 1—1000.

În ziua de 30 Iunie 1943, ora 3 p. m.—6 p. m. carnet Nr. 1001—2000.

În ziua de 1 Iulie 1943, ora 3 p. m.—5 p. m. carnet Nr. 2001—3800.

plata pensilor se va face numai persoanelor în drept sau în baza unei procuri legalizate de Notar Public.

p. Administrator Financiar Principal,
Dumitrescu

Informațiuni

FOAIA PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURA

la 105 ani dela înființarea ei — 2 Iulie 1838 — 2 Iulie 1943, pornește din nou la drum.

Va apare săptămânal, adaos numărului de Duminecă, deocamdată în corpul gazetei, sub îngrijirea D-lui GHEORGHE TULBURE.

Abonamente de sprijin

- Banca Ilfov, București Lei 5000
- Soc. Distribuția, București 3000
- Industria Textilă, București 3000
- Institutul Național al Cooperăției, București 3000
- Ion Popenici, București 400
- Aristide Caramitru, București 400

Teatrale

Martii, 29 Iunie a. c. va avea loc în sala „Reduta”, la orele 8 seara, reprezentanța comediei lui Ion Măneșcu: *Allegro, ma non troppo*. Turneul acesta a marelui artist Natalița Pavelescu dela Teatrul Național din Capitală va fi un spectacol de aleasă calitate artistică.

Sanda Cpt. D. Axente soție, Rodica, Manica și Marius, copii, aduc pe această cale, mulțumiri cu afecțiune; delegației „Ministerului Apărării Naționale”, autorităților „Colegiului Mareșal Antonescu Brașov”, autorităților comunale și bisericesti, precum și rudelor, colegilor și cunoștințelor care prin prezență și flori au participat la sfințirea „Mormântului Simbolic” ce s'a oficiat în ziua de 14 Iunie a. c. și în care s'au împlinit doi ani dela plecarea de acasă a scumpului lor soț și tată pășind pe drumul înfăptuirii și a istoriei, lăsând în urmă spre mângăiere, faptele-l vitejești și o vieată sacrificată pentru Țară, Neam și Cruce, astăzi „Eroul Cpt. Dionisie Axente fost învățător director în Com. Araci Județul Brașov.

Aviz referitor la efectuarea muncii de războiu în timpul verii

Autoritățile, instituțiile și întreprinderile din Brașov care doresc să le fie repartizați elevii și elevele de curs secundar, pentru munca de războiu, sunt rugate să se adreseze d-lui Dragoș Navrea, Președintele Consiliului Interșcolar și Director al Liceului Comercial „A. Bărbăntu” (telefon 31-48). Elevii și elevele de curs secundar, obligați la 30 zile muncă de războiu, se vor adresa direcțiilor respective pentru a fi repartizați.

Citiți
„Gazeta Transilvaniei”

INVAZIA

Presă europeană se face ecoul discuțiilor care au loc în cercurile politice și militare cu privire la eventuala invazie a anglo-americanilor undeva pe continentul nostru. Se dă mai ales o deosebită importanță pregătirilor dela Gibraltar și de pe tot lungul drumurilor din Mediterana, precum și aglomerărilor din porturile algeriene și convoaielor din diferite direcții, toate acestea tinzând spre anumite puncte. În cercurile bine inițiate se crede fără îndoială că tentativa de invazie se va produce dintr'un moment într'altul.

În tactica de apărare a marelui cartier general al puterilor europene trec pe primul plan insulele italiene: Sicilia, Sardinia și Corsica, fără ca prin aceasta Grecia și insulele răsăritene din Mediterană să fie neglijate. Recentul atac aviatic asupra Salonului — cu toate că nu a avut o intensitate remarcabilă — ca și împânzirea unor forțe tinzând spre Dodecanez, coroborate cu recenta vizită a amiralului Cunningham în Turcia, pun — după cum se afirmă — problema unei apărări serioase în acel sector european. De sigur că schimbarea cartierului anglo-american dela Cairo în Siria nu este lipsită de importanță fiindcă indică fixarea unui nou centru de gravitate în tactica engleză. Cu toate aceste pregătiri din Sudul Europei, observatorii neutri și cercurile internaționale pretind că aliații n'au renunțat la un atac dinspre Nord. Iată deci două puncte de extremitate care permit să se facă orice ipoteză și chiar

să se depășească faza ipotezei. Nu se poate afirma până la ce punct au evoluat toate pregătirile, dar că ele se găsesc într'o situație nouă este neîndoios.

În orice caz dacă ar fi să se sublinieze părerea cercurilor de răspundere dela Berlin — precizează agenția „Rador” într'o corespondență din Berlin — și în special a cercurilor militare, trebuie afirmat că nu se poate spune nimic de să dea cea mai mică posibilitate de a se întrevădea intențiile germane și nici măcar cum sunt primite și interpretate diferitele teze ce sunt puse în numeroasele informațiuni venite din partea aliaților.

Un lucru este sigur: calmul absolut care poate fi constatat în cercurile militare, e un calm care are repercursiuni „tonifiante” și asupra stării de spirit în general. Acest calm pare să arate că din partea Germaniei au fost prevăzute toate posibilitățile și au luat la timp măsurile necesare pentru orice împrejurare. Și — se adaugă — nu este cazul pentru a suprima imediat orice tentativă de invazie sau de debarcare dar nici posibilitatea de contramăsuri.

Discuțiile sunt duse deci cu cea seriozitate impusă de momente hotărtoare pentru situația războiului. Se așteaptă pericolul cu un calm izvorit din siguranța forțelor combative ale Axei, gata să răspundă pretențiilor anglo-saxone cu fapte de arme care vor rămâne în istoria actualului războiu drept pilde de vitejie și de neegalată abnegație.

Muzicale

Audiția clasei de pian a D-nei Lia Busuioceanu

Duminecă 27 VI. c. după masă sala de lectură a bibliotecii „Astra”, frumos aranjată pentru această audiție muzicală, a îmbrățișat într'o vibrantă armonie pe părinții, rudele, prietenii și cunoștințele celor ce urmau să dovedească noul grad de pătrundere în tainele pianului și sufletul ce înțeleg să-l pună în interpretarea pieselor muzicale.

O atmosferă *sul generis* se produce, în totdeauna, la astfel de manifestări artistice. Delicioasele încercări de sboruri ale începătoarelor și începătorilor, siguranța în ritm și ușurința în frazare a celor mai avansați, prestigioasele realizări încordate de cadențe scilicitoare ale celor ajunși pe culmi, se contopesc toate într'un ansamblu de muncă și destoinicie din centrul căruia strălucește figura transfigurată de mulțumire sufletească a profesoarei.

D-na Lia Busuioceanu, distinsa intelectuală și profesoară de pian, înzestrată cu o pătrundere excepțională în miezul problematicii muzicale, stăpână desăvârșită pe formele de exprimare, fiind înzestrată cu o cunoaștere rafinată a diverselor stiluri, a știut să transplanteze aceste alese calități în măsură diferită, după vârstă și aptitudini, și celor patruzeci elevi și eleve din școala D-Sale.

O fost impresionantă relevarea personalității destoinice profesoare în fiecare punct din program care, în totalitatea sa, a format o gamă crescândă în posibilitățile de interpretare.

Extrem de variat și cu mult simț artistic a fost alcătuit și programul, fapt care subliniază, într'un mod și mai evident, priceperea și atenția plină de pasiune a profesoarei pentru amănuntul menit să se încadreze într'un tot organic.

Dela delicatele cântece executate la 4 mâini de Coca și Rodica Stănescu; trecând prin *menuetul* și *scherzo* de de Haydn, foarte frumos nuanțate de Coca Roșca; prin *tema cu variațiuni* a lui Greber, în executarea lui Eugen Nuțescu; prin *Indrăsneala* lui Max Reger, bine pusă la punct de Horia Colan; ascultând *Cucul* lui Daquin, extrem de fin și în același timp precis nuanțat de Stela Dogariu; gustând, parțial, o *sonatină* de Beethoven din cântecul lui Andrei Gehann, înduioșându-ne de „*florile de album*” a aceluiași autor din interpretarea interiorizată cu premature posibilități de exprimare a Onicei Busuioceanu; bucurându-ne de progresul ce l-a făcut din anul trecut Adrian Voicu, executând acum cu siguranță și stăpânire o *poloneză* de Bach și *tambourin* de Rameau; impresionându-ne de *sonata* lui Scarlatti și *reveria* lui Schumann în interpretarea caldă a Lianeii Voicu; entuziasmându-ne de o *poloneză* a lui Bach și sorbind farmecul *menuetului* lui Paderevsky din cântecul frumos al Măndrei Vasiliu; rămânând uimiți de posibilitățile lui Frederic Miruț din *Alla turca* de Mozart și partea I a unei *Sonate* de Beethoven; ascultând, cu respirație reținută, acel năvalnic *perpetuum mobile* de Weber, executat cu brio de Gema Zimveliu; oprindu-ne să savurăm minunatul *studiu* al lui Chopin și *nocturna* lui Liszt din frumosul și maturul cântec al Marcellei Ghilelea, ajungem — trecând prin *sonata* lui Schumann — în vârful muntelui de artă, respirând adânc aerul înălțimilor și rămânând extaziați de splendida *Astoria* a lui Albenitz, admirabil interpretată de către Valeria Coliban.

Alex. Clujanu

de **Mardare Mateescu**

Mersul războiului

Războiul nu se află într'o fază de așteptare, ci în una de stagnare. Această părere ne-o putem formula din comunicatele beligeranților care semănesc a semnală numai acțiuni aeriene. În adevăr, cele două aviații continuă să atace reciproc spatele fronturilor pentru a împiedeca nu numai pregătirile imediate necesare primelor linii ci și pentru a dezorganiza producția de războiu.

Astfel aviația germană a bombardat în ultimele zile centrele industriale de pe Volga, după cum a atacat instalațiile portuare dela gura fluviului, pe unde vin spre centrul Rusiei europene toate produsele din Caucaz. De asemenea aviația germană desfășoară o intensă activitate și pe litoralul Mării Negre, ocupat de către sovietici, pentru a împiedeca navigația și pentru a nu da posibilitate Rușilor de a încerca vreodată debarcare în punctele ocupate de către forțele aliate. În afară de această activitate pe întregul front s'au înregistrat lupte locale, necesare tatonării forței adversarului și realizării unei situații care poate să dea o înfățișare integral schimbată în războiul de mâine.

Cu toată faza de stagnare a operațiunilor mari, la Berlin se afirmă că Europa se află în ceasul marilor hotăriri. Cercurile militare germane își întemeiază această afirmație pe judicioase argumente de ordin militar. După câte s'au putut afla, armatele sovietice și-au terminat mișcările și concentrările masive de trupe pe întreaga lungime a frontului. Dela Leningrad până la Cuban, în fața liniilor germane, noi armate sovietice sunt în mișcare, în timp ce Comandamentul german a luat toate măsurile pentru a face față oricărei situații.

Natural, ziua și locul unde se va produce atacul nu poate fi cunoscut, dar bătălia va începe în curând.

Aceeași atitudine, în ceea ce privește viitoarea ofensivă, se manifestă și în cercurile sovietice unde presa nu încetează să atragă atenția poporului că Germanii fac pregătiri pentru a da un atac puternic contra liniilor ruse, cu intenția de a zdrobi în această vară armata sovietică.

Nu se poate preciza însă nici a-nume care dintre beligeranți va declanșa ofensiva.

Cu privire la aceasta autorul unui editorial din „Popolo di Roma” scrie: „chiar dacă Germanii nu declanșează ofensiva pe frontul orientat, lumea poate fi sigură că armata sovietică nu va lua nici ea inițiativa. În adevăr după enormele pierderi suferite în curs de doi ani și după nu mai puțin de dificultăți de transport și de aprovizionare datorite pierderii celor mai bogate teritorii, Kremlinul este convins că a risipit prea multe vieți omenești și prea multe forțe în avantajul aliaților pentru a nu avea dreptul să dea un pic de răgaz și de odihnă armatei roșii”.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRĂȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astrei” din comunele jud. Brașov și refugiații săteni din Ardealul de Nord Lei 200